

VNG Gelderland - Jaarverslag 2019

Inleiding

VNG Gelderland heeft in een Koersdocument de insteek gegeven van waaruit zij wil werken voor de Gelderse gemeenten. Het gaat dan om het versterken van de positie van Gelderse gemeenten in allerlei trajecten en om het agenderen van onderwerpen in het belang van de gemeenten. Dat vraagt van VNG Gelderland om actief de leden op te zoeken en met hen te overleggen. VNG Gelderland komt daarin niet primair met eigen standpunten maar wil bevorderen dat de inbreng van gemeenten goed doorkomt en een goede plek krijgt.

Zo heeft VNG Gelderland samen met de Gelderse regio's een Gelders Regionaal Manifest opgesteld en dat met een brede afvaardiging uit de regio's voorafgaand aan de eerste vergadering van de nieuwe Gelderse staten aangeboden aan de Commissaris van de Koning.

Na het Eerste Kamerbesluit over asbest is samen met VNG Overijssel een bestuurlijk overleg tot stand gekomen ter voorbereiding op een gesprek met de staatssecretaris eind september over hoe hierin verder gekomen kan worden.

De uitspraak in mei 2019 over stikstofemissie en de gevolgen daarvan heeft inzet gevraagd om samen met de provincie te komen tot een Gelderse aanpak stikstof met een stevige rol voor gemeenten ondermeer in de gebiedsgerichte aanpak. Samen met de provincie zijn een bestuurlijke bijeenkomst in oktober en een ambtelijke in december belegd met als doel informatie te delen, knelpunten op te halen en te kijken hoe de samenwerking om de gevolgen te ondervangen versterkt kan worden. Met een kleine bestuurlijke kopgroep van gedeputeerde, VNG-bestuur en enkele commissieleden is dit in gang gezet.

En de versterking van de inzet voor de Gelderland Academie is belangrijk gebleken door de toenemende vraag vanuit gemeenten om bijeenkomsten te beleggen en bij te dragen aan de versterking van het openbaar bestuur in Gelderland. VNG Gelderland levert twee projectmedewerkers die half time hiervoor worden ingezet, naast de inbreng vanuit de provincie.

Al met al wordt door het bestuur hard gewerkt om met de beperkte menskracht en de eigen inzet vanuit het bestuur de belangen van de Gelderse gemeenten te ondersteunen.

Leden

Het aantal Gelderse gemeenten is per 2020 51. Alle 51 gemeenten zijn lid van de vereniging. Daarnaast zijn drie samenwerkingsverbanden lid, te weten: Regio Food Valley, Regio Achterhoek en Regio Rivierenland.

Bestuurssamenstelling

Per 1-1-2020 bestaat het bestuur uit de volgende personen:

- De heer Verhulst , burgemeester van Ede (voorzitter)
- Mevrouw Hoytink-Roubos, burgemeester van Overbetuwe (vicevoorzitter)
- De heer Arissen, gemeentesecretaris te West Maas en Waal (secretaris/penningmeester)
- Mevrouw van der Meijs, burgemeester van Doesburg
- De heer Baars, burgemeester van Ermelo
- De heer Van den Berg, wethouder van Nunspeet
- De heer Derks, wethouder van Wijchen
- Mevrouw van der Kamp, griffier van Overbetuwe
- Mevrouw van den Wildenberg, raadslid Barneveld
- De heer De Vries, raadslid Epe
- De heer Van den Berg, secretaris van regio Arnhem – Nijmegen (te benoemen door ALV 2020)

In de samenstelling van het bestuur wordt gestreefd naar geografische en politieke spreiding, naar verdeling over de verschillende functies en in de verhouding man/vrouw.

Secretariaat

Het bestuur wordt ter zijde gestaan door de heer Bezemer als bureaumanager en mevrouw Van Os, die inmiddels wordt ingezet voor de Gelderland Academie. Daarnaast is na de besluitvorming in de ALV een tweede medewerker aangetrokken voor de Gelderland Academie in de persoon van mevrouw Dekker. Beide medewerkers hebben een parttime dienstverband (samen 1 fte). De bureaumanager werkt eveneens parttime in een inhuurconstructie. Er is een vacature voor een secretariele medewerker (ca. 0,2 fte). Er vindt overleg plaats over de hosting van de medewerkers bij een Gelderse gemeente.

Vergaderingen van het bestuur

Het bestuur heeft in 2019 een vijftal keren vergaderd. In de eerste bestuursvergadering van 2019 werd afscheid genomen van vertrekkend voorzitter Berends. De overige bestuursvergaderingen vinden wisselend plaats bij een Gelderse gemeente, na de vergadering wordt in een werklunch met (een afvaardiging van) college en raad gesproken over zaken die lokaal spelen en waarin VNG Gelderland wellicht een rol kan pakken. In 2019 werd zo vergaderd in Brummen, Zevenaar, Wijchen en Tiel.

In de bestuursvergaderingen komen de volgende zaken aan de orde:

- De reguliere bestuurlijke zaken, voortgang op onderwerpen waarin VNG Gelderland participeert, onderwerpen die spelen in samenwerking met de provincie Gelderland of met de landelijke VNG, voorbereiding ALV en huishoudelijke zaken en wat zich verder aandient.

- Het tweede deel van de vergadering is een thema (soms met externen) als ondermijning, samenwerking met de landelijke VNG, problematiek van de gemeentelijke financiën mede door taken in het sociaal domein en de herziening financiële verhouding.
- Het derde deel is de werklunch met een afvaardiging van college en raad van de gastgemeente.

Algemeen bestuur VNG

In het bestuur van de (landelijke) VNG is Gelderland vertegenwoordigd door de heer H. Bruls, burgemeester van Nijmegen. De heer Bruls is vicevoorzitter van het bestuur van de VNG. Er wordt gewerkt aan een versterking van de Gelderse afvaardiging in het VNG-bestuur.

Vertegenwoordiging afdeling in commissies, besturen e.d.

Een belangrijk middel voor gemeenten om invloed te hebben op landelijke ontwikkelingen zijn de VNG-commissies. VNG Gelderland heeft een adviserende rol in benoemings-trajecten. VNG-commissieleden hebben een scharnierfunctie. Enerzijds nemen ze deel aan de voorbereiding van de insteek van de VNG richting het kabinet en anderen, anderzijds hebben ze een rol richting de Gelderse achterban. Om die koppeling te versterken is een bijeenkomst met de Gelderse commissieleden belegd om hen te spreken over een versterking van de binding met de andere Gelderse bestuurders. Bij de activiteiten rond asbest en stikstof zijn de betreffende commissieleden direct ingezet. Binnen het bestuur van VNG Gelderland is een verdeling gemaakt om contact te houden met de Gelderse commissieleden. Verder zal worden gewerkt aan verbreding van contact met de achterban om input te krijgen voor commissievergaderingen.

Parallel wordt het contact met de secretarissen van de VNG-commissies versterkt om zicht te krijgen op relevante onderwerpen die in de voorliggende periode aan de orde zullen komen. Dan kan in een vroeg stadium een bestuurlijke oploop worden georganiseerd om het onderwerp te verkennen en te bezien hoe bestuurlijke input kan worden verkregen voor de commissieleden.

In kleinere provincies heeft men provinciale portefeuilleoverleggen. Daarin kan afstemming met commissieleden plaats vinden, daarvoor is het aantal Gelderse gemeenten te groot.

Daarnaast heeft VNG Gelderland een rol in diverse voordrachten zoals Faunabeheer, gebiedscommissie Wolven, Gelderse Veren, provinciale raad Omgevingsbeleid e.d.

Dag van de Gelderse Gemeenten 2019

De Dag van de Gelderse Gemeenten 2019 vond op 12 april plaats in Nijmegen bij de Universiteit. Gemeente Nijmegen, Radboud Universiteit Nijmegen en Radboud UMC waren gezamenlijk gastheer.

Er was een goede opkomst met ongeveer 100 aanwezigen. In de Algemene Ledenvergadering werd burgemeester Verhulst van Nijmegen gekozen als opvolger van de naar Gelderland vertrokken voorzitter Berends. In de vacatures van de wethouders De Swart en Gommers werden Van den Berg (Nunspeet) en Derks (Wijchen) verkozen. De oud-voorzitter sprak vanuit zijn nieuwe verantwoordelijkheid als Commissaris van de Koning de vergadering toe. Jantien Kriens belichtte landelijke ontwikkelingen waaronder de financiële situatie voor gemeenten in relatie tot de taken in het sociaal domein.

De ALV stemde in met de bestuurlijke insteek zoals die in het Koersdocument is verwoord en met versterking van de inzet voor de Gelderland Academie en met de financiële documenten.

Het themadeel onder de titel ***De Gelderse uitdaging in Europa!*** werd uitgewerkt in drie onderdelen: ***‘De gemeente en de EU: een combinatie met toekomst’*** door Carol van Eert, burgemeester van Rheden ***‘Europa levert Gelderland mooie streken’*** door Gelders gedeputeerde Michiel Scheffer en ***‘Van onderen!’ Europese regelgeving in de decentrale praktijk*** door Ellen Mastenbroek, professor of European Public Policy, Radboud Universiteit Nijmegen. Dit werd gevolgd door een panelbespreking onder leiding van voorzitter Arne van Hout, gemeentesecretaris van Nijmegen met de drie sprekers en burgemeester Bruls, burgemeester van Nijmegen en vicevoorzitter van de Euregio.

Na de lunch konden de deelnemers kiezen uit een gevarieerd aantal excursies en werd de dag in de namiddag afgesloten met een borrel in de aula van Radboud Universiteit Nijmegen.

Gelderland Academie

In samenwerking met de provincie Gelderland is in 2016 de Gelderland Academie opgericht. De Gelderland Academie heeft als doel kennis en informatie te delen met bestuurders, raadsleden en ambtenaren van de Gelderse gemeenten en statenleden van provincie Gelderland en ontmoetingen te faciliteren.

Het aanbod van de Gelderland Academie komt in nauwe samenwerking met de vraag uit gemeenten of de regio tot stand en vertoont een stevige stijging in bijeenkomsten. De versterking in 2019 is met het gegroeide programma geheel gevuld.

Overige bijeenkomsten en activiteiten

Met een afvaardiging van GS is door enkele VNG-bestuurders gesproken over de voortgang van 'Sterk Bestuur in Gelderland'. Daarnaast is ad hoc enkele keren overleg geweest over de financiën sociaal domein en over in te zetten acties. Voor de Gelderland Academie is een gezamenlijke stuurgroep ingesteld waarin ondermeer provincie en VNG participeren. Om de voortgang van **asbestsanering** na het Eerste Kamerbesluit te bevorderen werd samen met VNG Overijssel eind september een bijeenkomst belegd van portefeuillehouders van betrokken gemeenten. Doel was het verzamelen van inbreng voor een gesprek met de staatssecretaris waar enkele bestuurders uit beide provincies aan deel namen.

Samen met de provincie Gelderland werd een bijdrage geleverd aan de organisatie van de landelijke **kennisdag financiën** voor portefeuillehouders financiën midden mei. In de morgen was er een ambtelijk deel en na een gezamenlijk deel werd in de middag een programma voor bestuurders geboden. Jantien Kriens kreeg de gelegenheid om de aanpak van de VNG rond de nijpende financiële situatie rond het sociaal domein te belichten. Veel inzet is geleverd om een gezamenlijke aanpak van provincie, waterschappen en gemeenten te bevorderen rond de gevolgen van de uitspraak over de **stikstofemissie**. Naast veel overleg in kleiner verband werd midden oktober een grote bestuurlijke bijeenkomst belegd, gevolgd door een ambtelijke bijeenkomst midden december. In de ondersteuning trekken VNG en gemeenten samen op met de provincie. Inmiddels is een breed bestuurlijk overleg gevormd met alle regio's, waterschappen en de provincie.

Om de risico's van de overbrenging van de **varkenspest** terug te dringen is in afstemming met de provincie contact gelegd met gemeenten in het risicogebied, borden en plakkasten zijn beschikbaar gesteld.

De herziening van de **financiële verhouding** tussen rijk en gemeenten is een belangrijk onderwerp. In juni is daarvoor een ambtelijke bijeenkomst belegd samen met de VNG-begeleidingsgroep. In september is dat voor bestuurders georganiseerd. Begin november is een bijeenkomst belegd, opnieuw samen met de VNG, over **klimaatbeleid**.

Op aangeven van veel gemeenten en in afstemming met een brief die de provincie stuurde naar BZK is een brief over de financiële gevolgen van de bekostiging van het **sociaal domein** en de doorwerking daarvan in het gemeentelijke takenpakket aan minister De Jonge gestuurd en verder breed verspreid. Het gaat daarbij ook om het borgen van een stevige positie voor gemeenten als eerste overheid, door de noodzakelijke bezuiniging komt die onder druk te staan.

Contacten secretariaten provinciale afdelingen.

De secretariaten van de provinciale afdelingen kwamen in het verslagjaar twee keer bijeen. In het algemeen zijn de bijeenkomsten bedoeld om de werkwijze van de provinciale afdelingen zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen en om informatie uit te wisselen. In het afgelopen jaar is ook vanuit Gelderland stevig meegedacht aan de verbetering van de rol van de afdelingen in de governance van de VNG. Daarvoor is ondermeer in het VNG-bestuur de portefeuille afdelingen ingesteld en ondergebracht bij bestuurslid burgemeester Hofland van Rijssen-Holten.

Met de noordelijke afdelingen is een geregeld secretarissenoverleg om af te stemmen. Met Overijssel wordt voor thema's in het landelijk gebied geregeld afgestemd, beide besturen hebben het afgelopen jaar een afstemmingoverleg gehad. Daarnaast is er geregeld contact met VNG Utrecht.

Contacten met samenwerkingsverbanden

In nauw overleg met de samenwerkingsverbanden is gekomen tot een Gelders Regionaal Manifest waarin enkele speerpunten zijn verwoord die aangeboden zijn aan de Commissaris van Koning en de nieuwe Staten en betrokken konden worden bij opstellen van het programma van de nieuwe coalitie die GS is gaan vormen.

Website

In november is de nieuwe website in gebruik genomen, waardoor er meer mogelijkheden zijn voor communicatie met de leden en meer terugkoppeling kan worden gegeven van uit de VNG-commissies en actuele onderwerpen die in Gelderland spelen.

Afronding

Terugblikkend kan geconstateerd worden dat gewerkt wordt aan het vorm geven van de nieuwe rol van VNG Gelderland. Dat heeft tijd nodig omdat de capaciteit en de mogelijkheden tot inzet beperkt zijn. In regiogesprekken en in gesprekken met gemeenten zoekt VNG Gelderland naar reflectie op deze inzet om beter op de maat van gemeenten in te spelen.

Het afdelingsbestuur bedankt bij deze alle bestuurders en ambtenaren van de gemeenten die zich in het afgelopen jaar, onder meer door een vertegenwoordiging van de afdeling in commissies, stuur- en werkgroepen, besturen en dergelijke hebben ingezet voor de VNG Gelderland.